

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

ZESPÓŁ REALIZACJI

BADAŃ

INTERNET:

621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17

<http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24

00 - 503 W A R S Z A W A

TELEFAX 629 - 40 - 89

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/101/101/98

OPINIE O RZĄDZIE I INSTYTUCJACH POLITYCZNYCH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Od ostatniego pomiaru nie zmienił się stosunek do rządu. Nadal co trzeci badany (34%) zalicza się do jego zwolenników, a co czwarty (26%) do przeciwników. Najwięcej osób (37%) deklaruje obojętność wobec gabinetu rządowego. Pogorszyły się natomiast opinie o polityce gospodarczej rządu oraz ogólne oceny jego działalności (w obu przypadkach spadek wskazań pozytywnych o 4 punkty procentowe). W lipcu dobre oceny wystawiane rządowi Jerzego Buzka (38%) zrównoważyły się ze złymi (37%).

- ◆ Od kilku miesięcy maleje aproba osoby premiera - spadek w porównaniu z czerwcem jest nieznaczny (o dwa punkty procentowe), ale stanowi przedłużenie niekorzystnego trendu. Zadowolenie z tego, że Jerzy Buzek stoi na czele rządu, wyraża obecnie 40% respondentów, a 33% jest niezadowolonych.

- ◆ Spośród instytucji politycznych zdecydowanie najlepiej oceniana jest działalność prezydenta. W lipcu odnotowaliśmy istotny spadek ocen negatywnych. Obecnie prezydent cieszy się uznaniem trzech czwartych respondentów (75%). Pozostałe instytucje polityczne są znacznie mniej akceptowane.

- ◆ W porównaniu z czerwcem pogorszyły się opinie o działalności obu izb parlamentu. Negatywne oceny Sejmu (50%) obecnie wyraźnie przeważają nad pozytywnymi (38%), w przypadku Senatu utrzymuje się przewaga ocen pozytywnych (44% wobec 38%).

W okresie poprzedzającym nasze badanie¹ na scenie politycznej dominowały silne kontrowersje wokół ostatecznego kształtu nowego podziału administracyjnego kraju i liczby województw - zarówno między rządem a opozycją i prezydentem, jak i na forum parlamentu w ramach koalicji rządowej. Ponadto media wysuwały różne zarzuty i oskarżenia pod adresem niektórych ministrów, nie brakowało też konfliktów w samym rządzie - szczególnie głośny dotyczył Komitetu Integracji Europejskiej - oraz pogłosek o mających nastąpić zmianach w składzie Rady Ministrów. Przyjęte przez rząd programy restrukturyzacji górnictwa i hutnictwa były ostro krytykowane przez związki zawodowe, a w Warszawie odbyła się demonstracja rolników, którzy domagali się podwyższenia przez rząd gwarantowanych cen na produkty rolne. Wszystko to mogło w istotny sposób wpłynąć na społeczną ocenę działalności głównych instytucji politycznych w naszym kraju.

STOSUNEK DO RZĄDU

Mimo burzliwego politycznie okresu stosunek do rządu w porównaniu z czerwcem nie uległ zmianie - nadal co trzeci badany (34%) uważa się za jego zwolennika, a co czwarty (26%) za przeciwnika. W dalszym ciągu największą grupę (37%) stanowią respondenci deklarujący obojętność. Warto jednak zauważyć, że mamy do czynienia ze stabilizacją poparcia dla rządu na niższym poziomie niż w pierwszym półroczu jego działalności, przed spadkiem odnotowanym w maju.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (98), 16-21 lipca '98, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców kraju (N=1058).

Tabela 1

w procentach

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	1997					1998							
	VII	VIII	IX	XI	XII	I	II	III	IV	V(1)*	V(2)**	VI	VII
Zwolennicy	44	42	44	48	37	40	40	38	44	35	36	34	34
Przeciwnicy	24	25	23	12	22	24	21	23	24	28	22	24	26
Obojętni	28	29	29	33	34	32	34	35	27	33	37	38	37
Trudno powiedzieć	4	4	4	7	7	4	5	5	5	4	5	4	3

Do września '97 pytanie dotyczyło rządu premiera Włodzimierza Cimoszewicza.
 * Sondaż zrealizowano w dniach 8-12 maja.
 ** Sondaż zrealizowano w dniach 20-28 maja.

Największą aprobatą cieszy się rząd wśród mieszkańców wielkich miast (pow. 500 tys. ludności), osób ze średnim i wyższym wykształceniem, kadry kierowniczej i inteligencji, badanych osiągających najwyższe dochody i zadowolonych z własnej sytuacji materialnej (zob. tabele aneksowe). Przeciwników rządu najczęściej spotkać można wśród robotników wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych, osób żyjących według własnej oceny w złych warunkach materialnych, ale także wśród osób z wykształceniem wyższym. Obojętny stosunek do rządu deklarują przede wszystkim bezrobotni i gospodynie domowe, respondenci o niskich dochodach, mieszkańcy małych miast i wsi oraz najmłodszy ankietowani (od 18 do 24 lat). Znaczną obojętnością wyróżniają się też osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem.

Największy wpływ na stosunek do rządu mają jednak poglądy polityczne badanych. Osoby utożsamiające się z prawicą w większości (60%) są zwolennikami rządu. Respondenci o poglądach centrowych mają w tej kwestii opinie podzielone, najczęściej deklarując obojętność. Wśród ankietowanych identyfikujących się z lewicą dominują przeciwnicy obecnego gabinetu (49%), tylko co piąty (21%) należy do jego zwolenników. Widoczne jest także zróżnicowanie stosunku do rządu w elektoratach głównych partii i ugrupowań politycznych.

Tabela 2

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych z okresu wyborów*	Stosunek do rządu											
	zwolennicy				przeciwnicy				obojętni			
	IV '98	V '98 (2)	VI '98	VII '98	IV '98	V '98 (2)	VI '98	VII '98	IV '98	V '98 (2)	VI '98	VII '98
UW	67	68	57	64	14	10	19	7	18	19	20	26
AWS	68	60	61	58	9	12	15	11	20	25	21	28
SLD	27	22	16	29	50	50	58	50	17	26	23	21
PSL	45	32	35	29	23	31	18	32	32	33	44	38
Nie głosujący	31	21	19	21	26	20	18	27	37	54	58	47

Pominięto „trudno powiedzieć”.

* Według odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany(a) głosował(a) w ostatnich wyborach do Sejmu.

Porównując wyniki kilku ostatnich pomiarów warto zwrócić uwagę na coraz mniejszą aprobatę rządu w elektoracie AWS oraz poprawę notowań wśród wyborców UW, co oznacza powrót do poziomu poparcia sprzed czerwcowego spadku. Wśród zwolenników ugrupowań opozycyjnych duży wzrost akceptacji rządu odnotowujemy w elektoracie SLD, przy nieco mniejszym spadku odsetka przeciwników do poziomu odpowiadającemu poprzednim miesiącom. W grupie głosujących na PSL nastąpił natomiast znaczny wzrost przeciwników obecnego gabinetu, czego potwierdzeniem mogą być niedawne protesty rolników.

OCENA PRACY RZĄDU

W porównaniu z czerwcem pogorszyły się opinie o polityce gospodarczej rządu oraz ogólne oceny jego działalności. Zmalała (o 4 punkty procentowe) liczba osób uważających, że polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej, o tyle samo zmniejszył się też odsetek pozytywnych ocen wyników działalności rządu Jerzego Buzka.

Obecnie więcej osób uważa, że polityka rządu nie stwarza szans poprawy gospodarki kraju (42%), niż ocenia ją pod tym względem pozytywnie (37%). Z taką sytuacją mamy do czynienia po raz pierwszy od początku istnienia tego gabinetu.

Tabela 3

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1997					1998						
	VII	VIII	IX	XI	XII	I	II	III	IV	V(2)	VI	VII
Tak	48	44	45	49	40	43	45	41	43	42	41	37
Nie	36	41	35	27	39	39	38	40	41	39	41	42
Trudno powiedzieć	16	15	21	24	21	18	17	20	16	19	18	20

Pogorszyły się opinie o wynikach działalności rządu. Obecnie są one podzielone: 38% badanych aprobuje tę działalność, a 37% ma do niej stosunek krytyczny. Wprawdzie w lipcu liczba ocen negatywnych nie wzrosła, ale należy pamiętać o nasileniu się krytycyzmu w czerwcu. Natomiast wyraźnie więcej badanych (o 5 punktów) powstrzymuje się od wyrażenia opinii na ten temat, co można także uznać za wyraz sceptycyzmu wobec pracy rządu.

Wyraźny wpływ na oceny działalności gabinetu Jerzego Buzka ma sytuacja materialna badanych - im jest lepsza, tym częstsze oceny pozytywne, a im gorsza - tym więcej krytycyzmu lub obojętności. Spośród grup społeczno-zawodowych dominacją ocen negatywnych wyróżniają się zwłaszcza rolnicy. Wprawdzie wśród robotników niewykwalifikowanych jest równie mało jak wśród rolników osób dobrze oceniających działalność rządu, ale najczęstszą postawą jest wśród nich obojętność (zob. tabele aneksowe).

Tabela 4

w procentach

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	1997				1998							
	VII	VIII	IX	XII	I	II	III	IV	V (1)*	V (2)**	VI	VII
Dobrze	48	46	50	33	37	44	40	45	40	42	42	38
Źle	34	35	32	24	30	34	31	36	39	33	38	37
Trudno powiedzieć	18	19	19	43	33	22	29	19	21	25	20	25

Do września '97 pytanie dotyczyło rządu premiera Włodzimierza Cimoszewicza.
 * Sondaż zrealizowano w dniach 8-12 maja.
 ** Sondaż zrealizowano w dniach 20-28 maja.

Największe różnice opinii związane są z poglądami politycznymi badanych. Prawicowe poglądy wiążą się z dominacją pozytywnych ocen działalności rządu (67%), lewicowe - z przewagą ocen negatywnych (63%). Wśród osób o poglądach centrowych oceny pozytywne i negatywne się równoważą (zob. tabele aneksowe).

W elektoratach partyjnych obserwujemy istotne zmiany w porównaniu z czerwcem: znaczny wzrost notowań rządu w elektoracie SLD, przy spadku pozytywnych ocen wśród wyborców AWS. Pogorszyły się także oceny działalności rządu wśród osób, które nie uczestniczyły w ostatnich wyborach.

Tabela 5 w procentach

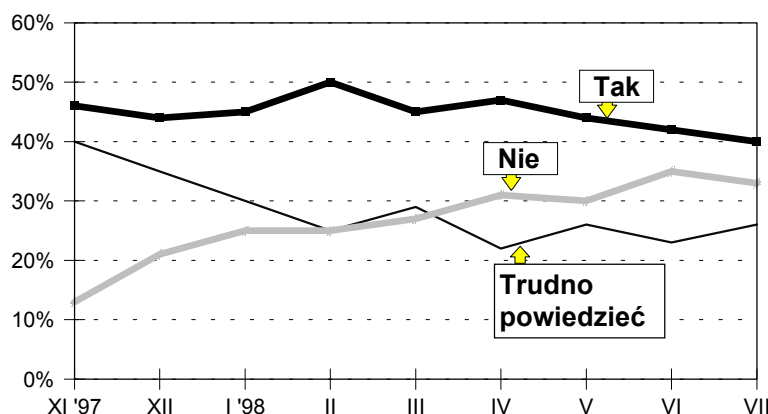
Elektoraty partii i ugrupowań politycznych z okresu wyborów*	Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?											
	Dobrze				Źle				Trudno powiedzieć			
	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98
UW	64	66	60	58	23	15	24	23	14	19	16	19
AWS	68	65	68	63	18	18	19	23	14	17	14	14
SLD	20	22	20	28	67	62	71	60	14	16	9	12
PSL	45	37	35	35	36	37	43	45	19	26	22	21
Nie głosujący	36	31	32	28	40	33	37	36	24	36	31	36

* Ustalane według odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany(a) głosował(a) w ostatnich wyborach do Sejmu.

AKCEPTACJA JERZEGO BUZKA JAKO PREMIERA

Od kilku miesięcy maleje akceptacja osoby premiera - zmiany w porównaniu z czerwcem są wprawdzie niewielkie (o 2 punkty), statystycznie nieistotne, ale stanowią przedłużenie niekorzystnego trendu. Już tylko 40% respondentów wyraża zadowolenie z tego, że Jerzy Buzek stoi na czele rządu, i jest to najniższy poziom akceptacji od czasu objęcia przez niego funkcji premiera. Należy też zauważyć, że tak niskiego poziomu poparcia dla szefa rządu nie odnotowaliśmy ani razu w stosunku do poprzedniego premiera. Nieznacznie zmniejszył się także odsetek osób niezadowolonych (z 35% do 33%) - wzrosła natomiast liczba respondentów nie mających zdania w tej sprawie.

RYS. 1. CZY JEST PAN(I) ZADOWOLONY(A) Z TEGO, ŻE NA CZELE RZĄDU STOI JERZY BUZEK?

W większości grup społeczno-demograficznych dominuje zadowolenie z osoby premiera; niezadowolenie przeważa wśród najmłodszych respondentów (zwłaszcza uczniów i studentów), wśród robotników wykwalifikowanych i osób, które oceniają własne warunki materialne jako złe, a także wśród tych, którzy rzadko biorą udział w praktykach religijnych lub wcale w nich nie uczestniczą. Wśród pracowników umysłowych niższego szczebla i robotników niewykwalifikowanych odsetki zadowolonych i niezadowolonych równoważą się.

Opinie o premierze, podobnie jak oceny działalności rządu, pozostają pod silnym wpływem poglądów politycznych ankietowanych: wśród osób o poglądach prawicowych zdecydowanie przeważa zadowolenie z osoby premiera, w grupie deklarujących lewicowość - niezadowolenie (zob. tabele aneksowe). Zależność od poglądów politycznych przejawia się równie wyraźnie w opiniach elektoratów poszczególnych partii i ugrupowań politycznych.

Tabela 6

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych z okresu wyborów*	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?											
	Tak				Nie				Trudno powiedzieć			
	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98
UW	68	67	59	55	21	16	24	19	11	17	17	27
AWS	75	70	68	68	14	13	20	17	10	17	12	15
SLD	28	22	20	27	58	58	67	55	13	20	13	18
PSL	38	47	44	42	29	33	32	35	33	20	24	24
Nie głosujący	34	33	31	33	33	32	34	34	32	35	36	34

* Według odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany(a) głosował(a) w ostatnich wyborach do Sejmu.

Tak jak w stosunku do działalności rządu, tak i wobec osoby premiera w porównaniu z czerwcem odnotowujemy znaczny wzrost zadowolenia i spadek odsetka osób niezadowolonych w elektoracie SLD. Utrzymuje się natomiast tendencja do spadku liczby zadowolonych z premierostwa Jerzego Buzka wśród wyborców Unii Wolności, czemu towarzyszy jednak spadek odsetka postaw negatywnych.

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

Wśród ocenianych instytucji politycznych prezydent Aleksander Kwaśniewski od wielu miesięcy cieszy się największym uznaniem. Od maja aż trzy czwarte respondentów dobrze ocenia jego działalność (pozostałe instytucje - mniej niż połowa badanych). Od czerwca zmniejszył się jeszcze bardziej - i tak już niewysoki - odsetek ocen negatywnych. Na bardzo dobre notowania prezydenta miało zapewne wpływ uwieńczone sukcesem zawetowanie ustawy o podziale kraju na 15 województw i skuteczne starania o kompromis głównych ugrupowań politycznych w sprawie podziału administracyjnego kraju. Dobrym ocenom mogła także sprzyjać aktywność w kontaktach zagranicznych, m.in. z Rosją i Ukrainą.

Tabela 7

w procentach

Oceniana instytucja	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań							Zmiany: VII '98 - VI '98
		III '97	XII '97	II '98	V '98(1)	V '98(2)	VI '98	VII '98	
Prezydent	dobra	58	71	70	70	76	74	75	+1
	zła	30	18	21	21	17	19	15	-4

* Pominięto odsetki odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Krytyczne oceny działalności prezydenta są najczęstsze wśród mieszkańców największych miast, osób z wykształceniem wyższym, przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji oraz wśród badanych niezadowolonych z własnych warunków materialnych i często praktykujących religijnie.

Duże różnice ocen związane są jednak tylko z orientacjami politycznymi respondentów. Wśród osób o poglądach lewicowych prawie wszyscy (93%) dobrze oceniają działalność prezydenta; deklarujący poglądy prawicowe czynią to znacznie rzadziej (65%).

Lipiec przyniósł jednak poprawę ocen działalności Aleksandra Kwaśniewskiego w elektoratach partii koalicji rządowej - AWS i UW. Wyraźnie spadły odsetki opinii krytycznych (odpowiednio o 9 i 13 punktów), zwiększyła się przy tym liczba ocen pozytywnych, zwłaszcza wśród wyborców Unii Wolności.

Tabela 8

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych z okresu wyborów*	Oceny działalności prezydenta											
	dobra				zła				Trudno powiedzieć			
	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98
UW	67	83	66	76	20	13	29	16	13	4	5	9
AWS	52	63	55	58	37	29	39	30	11	9	6	12
SLD	91	95	96	97	5	5	2	3	4	0	2	0
PSL	83	76	91	83	8	22	2	5	9	3	8	12
Nie głosujący	68	72	74	72	19	17	14	14	13	11	12	13

* Ustalane według odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany(a) głosował(a) w ostatnich wyborach do Sejmu.

Tylko w elektoracie PSL odnotowujemy istotny wzrost krytycyzmu, co może wynikać z niezadowolenia mieszkańców wsi - kierowanego pod adresem władz w ogóle, a nie tylko rządu - z cen na produkty rolne i polityki rolnej.

OCENA DZIAŁALNOŚCI SEJMU I SENATU

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, Sejm i Senat cieszą się znacznie mniejszym uznaniem społecznym niż prezydent. Co więcej, w ostatnim miesiącu opinie o obu instytucjach pogorszyły się w sposób istotny. W przypadku Sejmu oznacza to bardzo wyraźną przewagę ocen negatywnych nad pozytywnymi - co drugi badany (50%) źle ocenia jego działalność. Na pogorszeniu się opinii o obu izbach parlamentu z pewnością zaważyły długotrwałe spory i konflikty wokół podziału administracyjnego kraju.

Tabela 9

w procentach

Oceniana instytucja	Oceny*	Wskazania respondentów według terminów badań							Zmiany: VII '98 - VI '98
		III '97	XII '97	II '98	V '98(1)	V '98(2)	VI '98	VII '98	
Senat	dobra	35	39	46	40	49	48	44	-4
	zła	47	31	34	40	34	35	38	+3
Sejm	dobra	35	40	45	36	44	43	38	-5
	zła	51	39	42	50	45	46	50	+4

* Pominięto odsetki odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Pracę Sejmu negatywnie oceniają przede wszystkim osoby pracujące na własny rachunek poza rolnictwem, a także mieszkańcy największych miast oraz badani żyjący w złych warunkach materialnych. Przy tym im lepiej respondenci oceniają swoją sytuację materialną, tym częściej dobrze oceniają działalność Sejmu.

Największy wpływ na oceny mają jednak poglądy polityczne badanych. Najbardziej krytyczni są respondenci o poglądach lewicowych, natomiast najbardziej pozytywnie oceniają działalność Sejmu osoby identyfikujące się z prawicą (zob. tabele aneksowe).

Tabela 10

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych z okresu wyborów*	Oceny działalności Sejmu											
	dobra				zła				Trudno powiedzieć			
	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98
UW	49	56	54	42	40	39	39	50	11	5	7	9
AWS	43	59	59	48	39	33	32	40	18	8	9	12
SLD	27	32	27	38	65	63	66	57	8	6	7	5
PSL	37	51	38	49	50	37	41	41	13	11	21	10
Nie głosujący	31	36	37	31	50	48	47	52	19	16	16	17

* Ustalono według odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany(a) głosował(a) w ostatnich wyborach do Sejmu.

Nie tak klarowne są różnice poglądów elektoratów poszczególnych partii i ugrupowań politycznych - w porównaniu z czerwcem mamy bowiem do czynienia ze znaczną poprawą opinii o Sejmie wśród zwolenników ugrupowań opozycyjnych: SLD i PSL, oraz ze znacznym pogorszeniem się ocen jego działalności w elektoratach koalicji rządowej. W rezultacie pozytywne opinie o Sejmie przeważają obecnie nie tylko w elektoracie AWS, ale także wśród wyborców PSL, a negatywne - wśród głosujących na SLD oraz na Unię Wolności.

Podobnie jak w przypadku opinii o Sejmie, pozytywne oceny Senatu zależą wyraźnie od zadowolenia z własnych warunków materialnych - im lepsza ich ocena, tym częstsze dobre opinie o działalności tej izby. Najbardziej krytyczne w ocenie Senatu są osoby żyjące w złych warunkach i robotnicy niewykwalifikowani, ale także badani pracujący na własny rachunek, wśród których dominują negatywne oceny, oraz respondenci osiągający wysokie dochody na osobę w rodzinie - wśród nich pozytywne oceny są jednak niemal równie liczne jak negatywne (zob. tabele aneksowe). Podobnie też jak w przypadku Sejmu, lewicowe poglądy polityczne sprzyjają negatywnej ocenie Senatu, a prawicowe - pozytywnej.

Tabela 11

w procentach

Elektoraty partii i ugrupowań politycznych z okresu wyborów*	Oceny działalności Senatu											
	dobra				zła				Trudno powiedzieć			
	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98	IV '98	V '98	VI '98	VII '98
UW	48	63	63	52	29	30	23	38	24	7	14	10
AWS	50	67	67	60	28	19	20	24	22	13	13	16
SLD	28	39	37	39	51	50	52	52	21	11	11	9
PSL	37	51	41	51	39	30	27	29	25	20	33	21
Nie głosujący	33	37	38	37	41	38	41	40	26	25	21	24

* Ustalone według odpowiedzi na pytanie, na którą partię badany(a) głosował(a) w ostatnich wyborach do Sejmu.

Krytyczne opinie o Senacie przeważają - podobnie jak w poprzednich miesiącach - tylko w elektoracie SLD, ale w porównaniu z poprzednim sondażem wyraźnie pogorszyły się jego oceny wśród wyborców Unii Wolności. Bardziej krytycznie niż w ubiegłym miesiącu odnosi się obecnie do działalności Senatu również elektorat AWS.

W porównaniu z czerwcem pogorszyły się oceny działalności Sejmu, Senatu, rządu i premiera, co wiąże się zapewne z wydarzeniami na scenie politycznej ostatnich tygodni, które obfitowały w spory, konflikty i oskarżenia wysuwane pod adresem członków rządu. Kształtowaniu się bardziej negatywnego obrazu instytucji politycznych mogły też sprzyjać zwłaszcza konflikty wokół reformy administracyjnego podziału kraju, a także budzące społeczne opory programy restrukturyzacji górnictwa i hutnictwa czy polityka rolna rządu, oprotestowana przez rolników. Jedynie prezydent zyskał w opinii społecznej - i to głównie wśród przeciwników politycznych, zwolenników UW i AWS - umacniając swoją pozycję.

Zarówno rząd, jak i parlament zdominowany przez koalicję rządową, straciły w oczach elektoratów głosujących na AWS lub na UW. Sejm natomiast zyskał wśród głosujących na ugrupowania i partie opozycyjne, bardzo aktywne na jego forum - wyborców SLD i PSL. Warto też odnotować poprawę ocen rządu i premiera w elektoracie SLD oraz Senatu - w elektoracie PSL.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	26	37	3	1058
Płeć					
Mężczyźni	35	31	32	2	501
Kobiety	33	22	40	5	557
Wiek					
18-24 lat	26	27	45	2	147
25-34	33	28	37	2	188
35-44	40	27	31	2	212
45-54	34	27	35	4	209
55-64	37	24	35	4	133
65 lat i więcej	32	22	40	6	168
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	26	40	6	395
Miasto do 20 tys.	31	25	43	2	125
od 21 do 100 tys.	36	29	34	2	204
101-500 tys.	35	26	37	2	192
501 tys. i więcej mieszk.	49	23	27	1	140
Region					
Północny	34	33	29	4	112
Zachodni	32	29	37	2	121
Środkowo-zachodni	38	26	35	2	165
Środkowy	37	27	31	5	168
Wschodni	29	26	41	4	118
Południowo-wschodni	29	24	42	5	172
Południowo-zachodni	38	21	38	3	201
Wykształcenie					
Podstawowe	29	25	40	7	323
Zasadnicze zawodowe	29	26	42	2	303
Średnie	41	26	32	1	334
Wyższe	41	31	25	3	97
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	48	24	25	2	89
Prac. umysł. niż. szczebla	37	25	35	3	107
Pracownicy fiz.- umysł.	39	25	36	0	72
Robotnicy wykwalifikowani	34	35	29	3	115
Robotnicy niewykwalifik.	23	34	38	5	67
Rolnicy	30	28	36	6	50
Pracujący na własny rach.	37	19	41	2	47
Bierni zawodowo					
Renciści	29	21	43	7	136
Emeryci	39	26	32	3	184
Uczniowie i studenci	33	25	36	5	55
Bezrobotni	22	25	50	3	79
Gospodynie domowe i inni	25	22	53	0	55
Pracuje w:					
sferze budżetowej	40	31	24	5	123
sekt. państw./publicznym	43	23	34	1	111
sp. własc. pryw. i państwa	27	23	49	2	91
sekt. pryw. poza rolnict.	39	31	29	1	199
prywatnym gosp. rolnym	26	28	37	9	62
Dochody na jedną osobę					
Do 275 zł	25	29	44	2	174
276 - 399	29	27	40	4	178
400 - 549	35	27	35	3	257
550 - 799	37	28	32	3	135
Powyżej 799 zł	48	23	28	1	138
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	35	38	4	276
Średnie	35	23	39	4	495
Dobre	42	23	32	3	287
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	42	17	39	2	61
Raz w tygodniu	38	21	36	4	535
Kilka razy w miesiącu	32	32	34	2	159
Kilka razy w roku	27	31	40	2	199
W ogóle nie uczestniczy	26	36	35	2	103
Poglądy polityczne					
Lewica	21	49	30	0	265
Centrum	33	26	39	2	292
Prawica	60	10	28	2	282
Trudno powiedzieć	18	19	54	9	218

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Jerzego Buzka od czasu objęcia przezeń władzy?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	37	25	1058
Płeć				
Mężczyźni	38	42	20	501
Kobiety	38	33	29	557
Wiek				
18-24 lat	39	32	29	147
25-34	35	33	33	188
35-44	40	40	20	212
45-54	40	39	21	209
55-64	36	45	19	133
65 lat i więcej	37	35	28	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	34	36	30	395
Miasto do 20 tys.	39	38	24	125
od 21 do 100 tys.	38	43	19	204
101-500 tys.	41	36	23	192
501 tys. i więcej mieszk.	44	34	22	140
Region				
Północny	36	33	31	112
Zachodni	32	42	27	121
Środkowo-zachodni	38	43	19	165
Środkowy	40	34	26	168
Wschodni	37	39	24	118
Południowo-wschodni	33	36	32	172
Południowo-zachodni	46	35	19	202
Wykształcenie				
Podstawowe	35	37	28	324
Zasadnicze zawodowe	38	35	27	303
Średnie	40	38	22	334
Wyższe	42	43	15	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	44	36	21	89
Prac. umysł. niż. szczebla	38	43	19	107
Pracownicy fiz. - umysł.	44	40	16	72
Robotnicy wykwalifikowani	41	38	22	115
Robotnicy niewykwalifik.	27	34	38	67
Rolnicy	27	58	16	50
Pracujący na własny rach.	42	23	34	47
Bierni zawodowo				
Renciści	37	39	25	136
Emeryci	37	39	24	184
Uczniowie i studenci	38	33	29	55
Bezrobotni	34	33	33	79
Gospodynie domowe i inni	48	20	32	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	38	46	16	123
sekt. państw., publicznym	39	35	26	111
sp. właśc. pryw. i państwa	37	37	26	91
sekt. pryw. poza rolnict.	43	34	23	199
prywatnym gosp. rolnym	25	55	20	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	33	43	24	174
276 - 399	33	43	23	178
400 - 549	38	35	27	257
550 - 799	39	44	17	135
Powyżej 799 zł	48	33	18	138
Ocena własnych war. mater.				
Źle	26	45	29	276
Średnie	38	36	25	495
Dobre	49	31	20	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	34	23	61
Raz w tygodniu	43	33	23	535
Kilka razy w miesiącu	37	42	21	159
Kilka razy w roku	31	41	28	199
W ogóle nie uczestniczy	24	45	32	103
Poglądy polityczne				
Lewica	24	63	13	265
Centrum	35	36	29	292
Prawica	67	21	12	282
Trudno powiedzieć	21	28	51	218

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Jerzy Buzek?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	40	33	26	1058
Płeć				
Mężczyźni	40	39	21	501
Kobiety	40	28	31	557
Wiek				
18-24 lat	35	41	24	147
25-34	35	29	36	188
35-44	42	35	22	212
45-54	43	37	20	209
55-64	39	35	26	133
65 lat i więcej	45	24	31	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	37	32	31	395
Miasto do 20 tys.	42	34	24	125
od 21 do 100 tys.	43	33	23	204
101-500 tys.	39	39	21	192
501 tys. i więcej mieszk.	45	28	27	140
Region				
Północny	42	31	27	112
Zachodni	35	38	27	121
Środkowo-zachodni	42	35	22	165
Środkowy	40	30	30	168
Wschodni	33	36	32	118
Południowo-wschodni	45	38	29	172
Południowo-zachodni	42	38	20	202
Wykształcenie				
Podstawowe	40	32	28	324
Zasadnicze zawodowe	37	35	28	303
Średnie	43	33	24	334
Wyższe	44	32	23	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	40	30	30	89
Prac. umysł. niż. szczebla	38	38	24	107
Pracownicy fiz. - umysł.	43	35	22	72
Robotnicy wykwalifikowani	37	42	21	115
Robotnicy niewykwalifik.	37	37	26	67
Rolnicy	45	37	18	50
Pracujący na własny rach.	42	25	33	47
Bierni zawodowo				
Renciści	40	29	31	136
Emeryci	44	30	26	184
Uczniowie i studenci	28	45	27	55
Bezrobotni	41	32	27	79
Gospodynie domowe i inni	50	21	29	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	38	36	25	123
sekt. państw., publicznym	40	32	28	111
sp. właśc. pryw. i państwa	31	35	34	91
sekt. pryw. poza rolnict.	42	38	20	199
prywatnym gosp. rolnym	42	36	22	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	38	34	27	174
276 - 399	41	38	21	178
400 - 549	42	31	27	257
550 - 799	42	32	26	135
Powyżej 799 zł	44	36	20	138
Ocena własnych war. mater.				
Złe	33	37	31	276
Średnie	43	30	28	495
Dobre	44	36	20	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	42	26	33	61
Raz w tygodniu	46	28	26	535
Kilka razy w miesiącu	37	39	24	159
Kilka razy w roku	33	42	25	199
W ogóle nie uczestniczy	32	37	31	103
Poglądy polityczne				
Lewica	23	61	16	265
Centrum	40	30	29	292
Prawica	69	19	12	282
Trudno powiedzieć	25	23	53	218

Tabela 4. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	75	15	10	1058
Płeć				
Mężczyźni	76	17	7	501
Kobiety	74	13	13	557
Wiek				
18-24 lat	79	13	8	147
25-34	70	20	10	188
35-44	81	11	8	212
45-54	80	12	8	209
55-64	68	20	12	133
65 lat i więcej	67	16	17	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	72	13	15	395
Miasto do 20 tys.	84	10	7	125
od 21 do 100 tys.	79	14	7	204
101-500 tys.	78	17	5	192
501 tys. i więcej mieszk.	62	25	13	140
Region				
Północny	69	19	13	112
Zachodni	77	20	3	121
Środkowo-zachodni	88	8	5	165
Środkowy	71	13	16	168
Wschodni	74	12	14	118
Południowo-wschodni	62	20	19	172
Południowo-zachodni	81	15	4	202
Wykształcenie				
Podstawowe	71	15	15	324
Zasadnicze zawodowe	76	16	8	303
Średnie	78	13	9	334
Wyższe	70	22	7	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	62	21	16	89
Prac. umysł. niż. szczebla	90	8	2	107
Pracownicy fiz. - umysł.	81	13	6	72
Robotnicy wykwalifikowani	78	16	6	115
Robotnicy niewykwalifik.	80	13	7	67
Rolnicy	76	11	14	50
Pracujący na własny rach.	72	18	10	47
Bierni zawodowo				
Renciści	69	17	14	136
Emeryci	69	17	14	184
Uczniowie i studenci	81	15	4	55
Bezrobotni	75	14	11	79
Gospodynie domowe i inni	74	11	14	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	85	8	7	123
sekt. państw., publicznym	70	20	11	111
sp. właśc. pryw. i państwa	80	16	4	91
sekt. pryw. poza rolnict.	79	15	6	199
prywatnym gosp. rolnym	76	12	12	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	74	16	10	174
276 - 399	78	15	7	178
400 - 549	76	12	11	257
550 - 799	76	16	8	135
Powyżej 799 zł	75	17	8	138
Ocena własnych war. mater.				
Źle	68	20	12	276
Średnie	77	11	12	495
Dobre	78	16	5	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	62	23	15	61
Raz w tygodniu	73	17	10	535
Kilka razy w miesiącu	77	12	11	159
Kilka razy w roku	83	10	7	199
W ogóle nie uczestniczy	73	14	13	103
Poglądy polityczne				
Lewica	93	6	1	265
Centrum	78	13	9	292
Prawica	65	28	7	282
Trudno powiedzieć	61	12	28	218

Tabela 5. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	50	12	1055
Płeć				
Meżczyźni	40	52	8	499
Kobiety	36	48	16	556
Wiek				
18-24 lat	42	45	12	147
25-34	34	56	10	188
35-44	39	53	8	210
45-54	42	49	9	208
55-64	33	54	14	133
65 lat i więcej	36	40	23	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	35	48	17	395
Miasto do 20 tys.	45	47	8	125
od 21 do 100 tys.	40	49	11	204
101-500 tys.	37	51	12	189
501 tys. i więcej mieszk.	38	57	6	140
Region				
Północny	33	55	12	111
Zachodni	42	54	5	121
Środkowozachodni	42	52	7	165
Środkowy	30	59	11	168
Wschodni	41	39	20	118
Południowo-wschodni	34	47	19	172
Południowo-zachodni	44	44	12	200
Wykształcenie				
Podstawowe	37	43	20	324
Zasadnicze zawodowe	36	54	10	303
Średnie	39	52	9	331
Wyższe	42	53	6	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	56	6	87
Prac. umysł. niż. szczebla	48	50	3	106
Pracownicy fiz. - umysł.	34	56	9	72
Robotnicy wykwalifikowani	36	56	8	115
Robotnicy niewykwalifik.	31	58	11	67
Rolnicy	46	44	10	50
Pracujący na własny rach.	27	63	10	47
Bierni zawodowo				
Renciści	38	42	20	136
Emeryci	37	44	20	184
Uczniowie i studenci	45	46	9	55
Bezrobotni	30	55	14	79
Gospodynie domowe i inni	48	35	17	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	41	54	5	123
sekt. państw., publicznym	44	52	4	109
sp. wiaśc. pryw. i państwa	35	56	9	90
sekt. pryw. poza rolnict.	36	55	9	199
prywatnym gosp. rolnym	40	50	10	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	37	49	14	174
276 - 399	35	49	17	178
400 - 549	40	48	12	257
550 - 799	42	50	9	135
Powyżej 799 zł	40	56	3	135
Ocena własnych war. mater.				
Źle	29	59	12	276
Średnie	37	47	16	495
Dobre	47	46	7	283
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	36	21	61
Raz w tygodniu	40	46	13	533
Kilka razy w miesiącu	34	59	7	159
Kilka razy w roku	38	50	12	198
W ogóle nie uczestniczy	29	62	10	103
Poglądy polityczne				
Lewica	32	64	4	265
Centrum	38	54	8	292
Prawica	59	39	8	279
Trudno powiedzieć	26	41	33	218

Tabela 6. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Senatu?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	38	18	1058
Płeć				
Mężczyźni	46	43	11	501
Kobiety	42	34	24	557
Wiek				
18-24 lat	45	38	17	147
25-34	46	39	15	188
35-44	46	38	16	212
45-54	45	42	13	209
55-64	40	38	23	133
65 lat i więcej	38	34	28	169
Miejsce zamieszkania				
Wieś	37	39	24	395
Miasto do 20 tys.	50	34	16	125
od 21 do 100 tys.	47	39	15	204
101-500 tys.	49	35	15	192
501 tys. i więcej mieszk.	44	45	11	140
Region				
Północny	52	32	16	112
Zachodni	45	46	10	121
Środkowozachodni	40	48	12	165
Środkowy	36	44	19	168
Wschodni	44	31	25	118
Południowo-wschodni	40	33	27	172
Południowo-zachodni	50	35	15	202
Wykształcenie				
Podstawowe	42	35	24	324
Zasadnicze zawodowe	43	41	16	303
Średnie	47	38	15	334
Wyższe	43	44	14	97
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	43	44	12	89
Prac. umysł. niż. szczebla	57	35	8	107
Pracownicy fiz. - umysł.	43	45	12	72
Robotnicy wykwalifikowani	45	44	11	115
Robotnicy niewykwalifik.	31	48	21	67
Rolnicy	44	35	21	50
Pracujący na własny rach.	33	47	20	47
Bierni zawodowo				
Renciści	39	34	27	136
Emeryci	40	35	24	184
Uczniowie i studenci	56	33	11	55
Bezrobotni	44	41	15	79
Gospodynie domowe i inni	52	21	27	55
Pracuje w:				
sferze budżetowej	47	38	15	123
sekt. państw., publicznym	51	39	10	111
sp. właśc. pryw. i państwa	44	42	15	91
sekt. pryw. poza rolnict.	43	44	12	199
prywatnym gosp. rolnym	43	39	18	62
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	41	44	16	174
276 - 399	40	39	21	178
400 - 549	44	38	18	257
550 - 799	53	31	16	135
Powyżej 799 zł	45	47	8	138
Ocena własnych war. mater.				
Źle	35	47	18	276
Średnie	43	35	22	495
Dobre	53	37	11	287
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	52	26	21	61
Raz w tygodniu	46	34	20	535
Kilka razy w miesiącu	36	50	14	159
Kilka razy w roku	47	38	14	199
W ogóle nie uczestniczy	33	52	15	103
Poglądy polityczne				
Lewica	35	54	10	265
Centrum	45	42	13	292
Prawica	63	25	11	282
Trudno powiedzieć	26	32	42	218